

MUZEUL „ASTRA” PE HARTA LUMII

Dr. Corneliu BUCUR

Relaționarea universală, în contextul parametrilor tehnologiilor moderne de comunicare electronică, a devenit un fapt banal, chiar „un fapt cotidian”. Circulația valorilor, bunurilor și oamenilor completează circulația informației, contactele directe dintre membrii aceleași comunități (de interese, de afaceri, de comuniune profesională sau spirituală) oferind un tablou de o vivacitate și intensitate impresionantă.

În tot acest „vârtej” universal, esențială este *competiția valorilor*. Nimic nu se impune însă, mai dificil, în dialogul internațional, nimic nu dobândește mai exigent o recunoaștere generală și o prețuire unanimă, decât *valoarea*, și cu atât mai mult *valoarea culturală* (care, dacă ar fi să invocăm, în acest context ideatic, definiția dată culturii de C-tin Noica: „transformarea lucrului în valoare” – ar putea apare chiar ca un pleonasm).

Am putea accepta, în temeiul acestor premise, aforismul potrivit căruia, *dacă nu ai o recunoaștere și o prețuire internațională, nu ai valoare*.

Ca să dobândești recunoașterea universală a propriei valori nu sunt necesare decât două condiții: să ai o *identitate proeminentă* (raportată la sistemul valorilor naționale) și să asumi, competitiv, principiile și criteriile, paradigmele și obiectivele instituite de competiția valorilor universale, în propriul domeniu de activitate, oferind răspunsuri originale și de o calitate superioară (uneori chiar având valoare de model, pe plan european sau universal) marilor provocări ale societății contemporane.

Având clarificate aceste coordonate esențiale ale sistemului confirmării valorilor, în plan universal, Muzeul „Astra” a conceput, încă din

anul 1990, din momentul eliberării noastre de „autarhia culturală comunistă” (de claustrare, de izolare și de neimplicare într-un sistem de relații internaționale), un program de marketing internațional și de mediatizare a imaginii, pentru o clasare în categoria de valori superioare ale universului muzeal.

Eram deplin conștienți, noi specialiștii (sau slujitorii) Muzeului „Astra” (patronimic recuperat în anul 1992, cu sprijinul președinției Asociațiunii „Astra” – părintele prof. dr. Paul Abrudan și al ministrului Culturii, din anul 1992, Andrei Pleșu) că *proiectul tematic original* (civilizația tehnică populară – conform noului profil tematic adoptat imediat după decembrie '89), *bogăția și diversitatea patrimoniului* (deopotrivă *monumental, instrumental și obiectual*), *maniera științifică modernă* (interdisciplinară și de abordare comparativ-universală, în proiectie diacronică, macroistorică și din perspectivă fenomenologică, a proceselor și artefactelor circumscrise civilizației populare românești, care avea să impresioneze personalități de top ale lumii academice universale, Giulio Carlo Argan declarând, în 1979, că aici, în sistemul valorilor istoriei civilizației carpato-danubiene trebuie căutate originile civilizației europene, proiectând chiar și un tratat în cinci volume intitulat „Satul european” – teză împărtășită ulterior, și de istoricii și antropologii din Europa - John Nandriș - Anglia și Katherine Dimancescu – SUA), *originalitatea proiectelor noastre culturale și caracterul sistemic de concepere și derulare* a acestora (între cele mai importante, cităm programul *Tezaurul umane vii* – sub egida UNESCO și

programul de pedagogie muzeală, **Școli și muzee către Europa** – în colaborare cu Luxembourg), **frumusețea unică a peisajului muzeal** (care avea să-l determine pe Bernet Kempers – directorul Muzeului din Arnhem, Olanda, încă din 1966 - să declare Muzeul din Dumbrava Sibiului, ca „cel mai frumos muzeu din Europa”), în sfârșit, **bogăția și varietatea pachetului de servicii de agrement turistic** (care conferă, dacă nu exclusivitate, atunci prioritate absolută, Muzeului „Astra”, privind virtuțile unui **Museum vivum** și notorietate - deci atractivitate - pe plan turistic universal), conferă instituției noastre, acum, la 100 ani de la fondarea sa, o incontestabilă VALOARE, putându-ne implica, cu toată forța și decizia, în competiția universală. Doar dacă ai conștiința (și argumentele incontestabile) propriei valori, poți încerca, onest și temerar, să te impui pe plan mondial.

Mai trebuiau îndeplinite două condiții: **personalul de elită**, în frunte cu managerul instituției, **să se implice, nemijlocit, în viața instituțiilor și organismelor internaționale** și apoi, **să recurgă la cele mai moderne** (și eficiente) **mijloace de mediatizare** pentru a se face cunoscuți (Internetul oferă servicii incalculabile, cvasinelimitate, asigurând serviciile tehnice - fax, e-mail - pentru o comunicare directă, facilă și rapidă, internațională).

Este ceea ce Muzeul „Astra” a făcut, cu aplomb, fără nici o inhibiție, investind substanțial în ambele proiecte. Urmând exemplul personal al mentorului meu, Cornel Irimie, încă din anul 1968, am aderat la **Asociația Internațională de Mulinologie** (publicând articole de specialitate în revista acestora), apoi, am fost cooptat membru în **Asociația Muzeelor în Aer Liber din Europa** (în cadrul căreia am deținut, timp de 2 mandate – patru ani – și funcția de vicepreședinte, între anii 1990-1993), în **Asociația Internațională a Muzeelor pentru**

Agricultură (fiind cooptat în Board-ul acesteia), în **Organizația Mondială de Folclor** (unde dețin funcția de președinte al Comisiei Internaționale pentru Muzee și mi s-a confirmat, recent, candidatura oficială pentru funcția de secretar general), în sfârșit, în cadrul **Comisiei Internaționale a Muzeelor de Etnografie** (din cadrul ICOM), unde sunt cooptat, pentru al doilea mandat, în Board-ul Comisiei.

Prestația activă apreciată unanim, în cadrul acestor organisme internaționale mi-a prilejuit „aducerea” în România a unor simpozioane și conferințe internaționale ale unor organisme de mare reputație: a UNESCO, în 1998, a Asociației Muzeelor în Aer Liber din Europa, în 1993, a Comisiei Internaționale a Muzeelor de Etnografie în 2002, care s-au încheiat cu uriașe beneficii de imagine pentru instituția noastră, și nu numai.

Cât privește **imaginea Muzeului „Astra”** (de fapt a Complexului Național Muzeal „Astra”), și aici am abordat o politică nouă, după 1990, apelând la cele mai noi sisteme tehnice. Editarea, încă din anul 2000, a unui CD-Rom de 750 Megabitzi, bilingv și multimedia (medaliat la Paris, la o competiție a producțiilor de gen, în 2001), instalarea pe Internet a paginii Web (în versiune bilingvă română-engleză), într-o concepție modernă, “cinematografică” (cu panorame de 360⁰) și dinamică (toate instalațiile de industrii populare sunt prezentate prin scheme funcționale dinamice), în sfârșit, realizarea – cu sprijinul unor specialiști reputați ai Universității tehnice din Cluj – a **două touch screen-uri**, unul axat pe problema **meșteșugurilor artistice tradiționale și a patrimoniului tehnic** din Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului, iar cel de la doilea, pe **profilul arhitecturii medievale a burgului sibian, al sistemelor de fortificații, și al meșteșugurilor medievale**, etc. (care va fi instalat în Casa Artelor,

după finalizarea lucrărilor de restaurare a imobilului), au produs o adevărată „revoluție de imagine” privind modul de mediatizare a instituției noastre.

Expozițiile organizate, în colaborare internațională cu muzee din străinătate (Castelul din Kitsee - Austria, Muzeul în Aer Liber din Gabrovo - Bulgaria, Muzeul din Kornwestheim – Germania), **conferințele și congresele internaționale** (Conferința Internațională a Asociației Muzeelor în Aer Liber din Europa, în 1993, Simpozionul Internațional pe teme de patrimoniu cultural imaterial, sub egida Academiei Române, în 1998, Conferința Mondială a muzeelor de profil din centrul Europei, în 2004) ne-au prilejuit, dincolo de rezultatele oficiale, să dezvoltăm un sistem de relații personale, extrem de importante și benefice pentru afirmarea instituției. Decernarea subsemnatului, în anul 1993, după trei jurizări succesive ale Comisiei EMYA, a „**Distincției personale EMYA**” (a cincia și ultima acordată până astăzi, pe plan european), a venit ca o recunoaștere a performanțelor excepționale recunoscute, în mod oficial, până la nivelul Comisiei speciale a Consiliului Europei.

După mai multe asemenea succese „de traseu”, a urmat cel mai important, având un vast ecou internațional: citarea nominală a Muzeului „Astra”, în oct. 2004, la Seul, la Adunarea Generală a ICOM (având ca temă „Muzeele și patrimoniul cultural imaterial”), pentru valoarea exemplară a programului său (sistemic) privind „patrimoniul cultural imaterial”, deplin consensual cu „Convenția Internațională pentru salvarea patrimoniului cultural imaterial”, adoptată de UNESCO, în 17 oct. 2003.

Efectul imediat a fost organizarea unei expoziții reprezentative privind programul **Tezauru umane vii**

(conceput și derulat de Muzeul „Astra”, încă din anul 1990), la Seul, în ian. 2005, expoziția urmând a fi itinerată, ulterior, în toată Coreea și apoi, și în alte țări ale Asiei.

O altă expoziție, mai amplă, pe aceeași temă, va fi itinerată în Europa, în toate țările în care funcționează Institutele Culturale ale României (acord convenit recent cu președintele Institutului Cultural Român – Horia Roman Patapievici).

Muzeul „Astra” a inițiat și alte manifestări de gen, **târgurile internaționale**, cu largă participare internațională, sub egida UNESCO, luând totodată parte la numeroase astfel de târguri ale meșteșugarilor și artizanilor cu participarea unora dintre creatorii populari cei mai renumiți din România (membri ai „Asociației Naționale a Creatorilor Populari” și ai „Academiei Artelor Tradiționale din România”), în Franța, Germania, Bulgaria și în acest an, în Canada. La Festivalul „Smithsonian Folk-Live Festival”, din Washington DC, în anul 1999 (unde artiștii populari au produs o excelentă impresie prin calitatea tehnică și artistică tradițională a creațiilor lor), Muzeul „Astra” și-a adus o contribuție esențială în pregătirea manifestării și selecția participanților.

În sfârșit, instituirea recentă a **premiului internațional UNESCO „pentru patrimoniul tehnic”**, în acest an, vine ca o recunoaștere implicită a calității și valorii civilizației tehnice preindustriale din România, strălucit reprezentată prin patrimoniul tehnic al Muzeului din Dumbrava Sibiului (locație care a și denumit premiul UNESCO), constituind o nouă legitimare internațională a performanțelor sale.

Dezvoltarea fără precedent a relațiilor multilaterale cu numeroase muzee din întreaga lume, semnarea parteneriatului cu „Hessen Park” din Germania și cu „Old Sturbridge Village” din SUA, proiectele comune

similare, discutate sau antamate pentru anii viitori, cu muzee din Cehia, Slovacia și Ungaria, reprezintă un argument irefutabil al notorietății, în continuă creștere, a Muzeului „Astra”.

Aprecierile superlative ale unor oaspeți de seamă ai Muzeului „Astra” (Jonathan Schelle – Comisia Uniunii Europene în România), Ralph Peetmann-Australia, Alexander Veigl-Austria, Noriko Aikawa – Japonia, Dan Dimancescu – SUA, Antonio Jauregui – Spania ș.a., vin să confirme (și să afirme) că Muzeul „Astra”

reprezintă, o instituție de certă valoare universală, un adevărat brand al Sibiului și României.

Prin patrimoniul și programele sale, Muzeul „Astra” oferă Capitalei Culturale a Europei, în anul 2007, șansa de a fi cunoscută și civilizația populară tradițională a satelor de toate etniile din România, absolut indispensabilă, prin complementaritatea sa organică cu civilizația urbană, aulică, scrisă, de sorginte occidentală și de factură germanică a „cetății lui Hermann.”